

ΖΙΑΜΠΙΕΡ
ΣΙΝΟΥΕ

Η κραυγή
, της
πέτρας

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: LE CRI DES PIERRES
Από τις Εκδόσεις Flammarion, Παρίσι 2010
ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Η κραυγή της πέτρας**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Gilbert Sinoué
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Βασιλική Κοκκίνου
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Βασιλική Κοκκίνου
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Βίκυ Αυδή
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Σταμάτιος Κοτσάτος & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνα Παναγιώτου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© Flammarion, 2010
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: 123 RF Stock Photography
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

Πρώτη έκδοση: Ιανουάριος 2013

ISBN 978-960-496-561-8

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομυχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΖΙΑΜΠΕΡ ΣΙΝΟΥΕ

Η κραυγή
της
πέτρας

*Μετάφραση:
Βασιλική Κοκκίνου*

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΖΙΑΜΠΕΡ ΣΙΝΟΥΕ

Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ κυκλοφορούν:

- Η Αιγυπτία*, 1996, μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Η κόρη του Νείλου, 1996, μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Το ζαφείρι του Θεού, 1997, μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Η πορφύρα και η ελιά, 1999, μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Το αγόρι της Φλάνδρας, 2000, μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Η σοφία της Ανατολής, 2001, μτφρ. Ρεβέκκα Πέσσαχ
Μέρες και νύχτες της ζωής μου, 2002,
μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Αβικένας ή Ο δρόμος του Ισπαχάν, 2004,
μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Μοχάμετ Άλι, ο τελευταίος φαραώ της Αιγύπτου, 2004,
μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Οι σιωπές του Θεού, 2005, μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Στην αυγή μιας νέας εποχής, 2006, μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Αγενατόν, ο καταραμένος θεός, 2006,
μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Ταξίδι χωρίς επιστροφή, 2007, μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Η σταυρωμένη βασίλισσα, 2007, μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Ο Συνταγματάρχης και το Παιδί-Βασιλιάς, 2008,
μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Εγώ, ο Ιησούς, 2009, μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Φλόρενς Νάιτινγκεϊλ, η νοσοκόμα της καρδιάς μας,
2010, μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Ερεβάν, 2010, μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Η πνοή του γιασεμού, 2012, μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου

Επίσης:

Λαΐδη Χάμιλτον, μια ζωή γεμάτη πάθος, 2002, εκδ. Σμίλη

Στον Ταμπάμ και στην Ντίνα

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΟΣ

Παλαιστινιακή οικογένεια Σαχίντ

Μουράντ Σαχίντ, ο πατέρας

Μόνα Σαχίντ, το γένος Λούτφι, η μητέρα

Καρίμ Σαχίντ, ο γιος

Σουλεϊμάν Σαχίντ, αδελφός του Μουράντ

Σάμια Αμπντ ελ-Κάντερ, το γένος Σαχίντ, αδελφή
του Μουράντ

Χουσεΐν ελ-Χουσεΐνι, γιος της Σάμια και του Αμπντ ελ-
Κάντερ

Λέιλα Σαχίντ, το γένος Ταρμπούς, σύζυγος του Καρίμ

Φεϊρούζ Σαχίντ, κόρη του Καρίμ και της Λέιλα

Μαμπρούκ, πρωτότοκος γιος του Καρίμ και της Λέιλα

Ομάρ, δευτερότοκος γιος του Καρίμ και της Λέιλα

Αιγυπτιακή οικογένεια Λούτφι

Ταϊμούρ Λούτφι, ο πατέρας

Νουρ Λούτφι, η μητέρα

Χισάμ Λούτφι, ο πρωτότοκος γιος

Φάντελ Λούτφι, ο δευτερότοκος γιος

Εβραϊκή οικογένεια Μπρόνσταϊν

Σάμουελ Μπρόνσταϊν, ο πατέρας

Ιρίνα Μπρόνσταϊν, το γένος Μάρκουσ, η μητέρα

Αβραάμ Μπρόνσταϊν, ο γιος

Ιρακινή οικογένεια Ελ-Σάφι

Σάλμα ελ-Σάφι, χήρα του Νιντάλ ελ-Σάφι

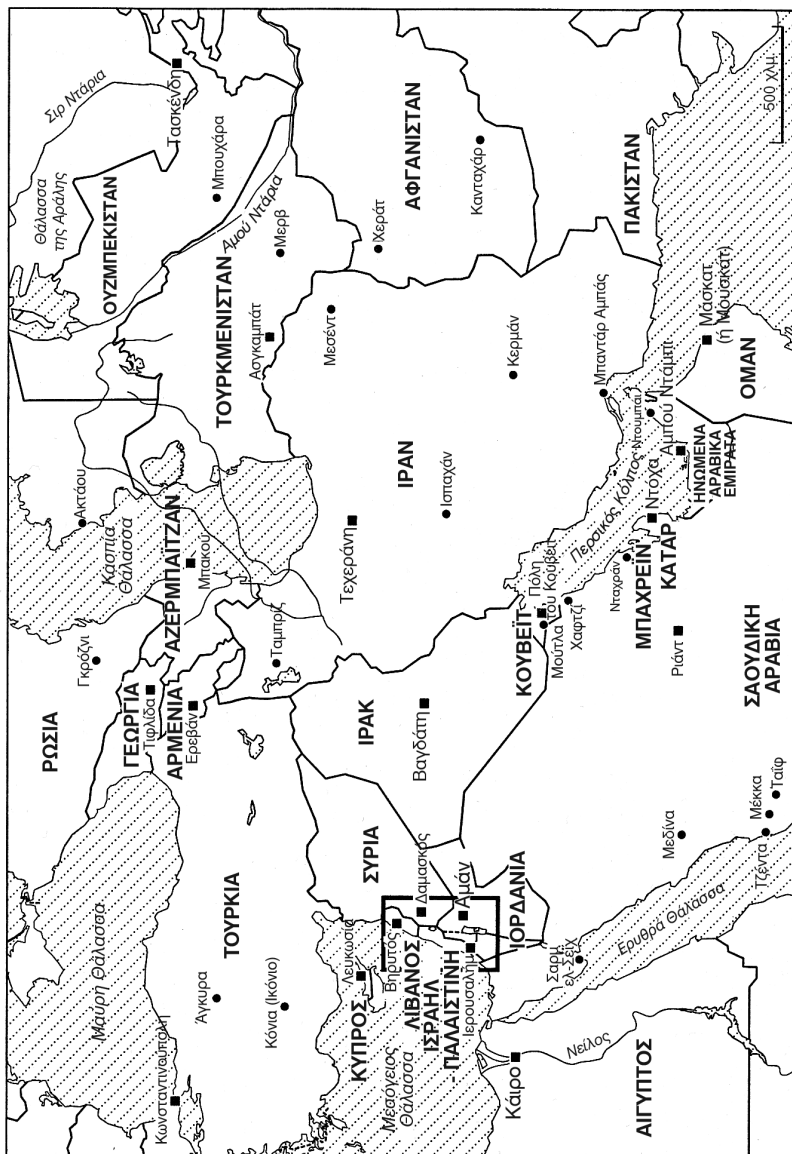
Φαουάζ ελ-Μπαγκντάντι, ανιψιός της Σάλμα

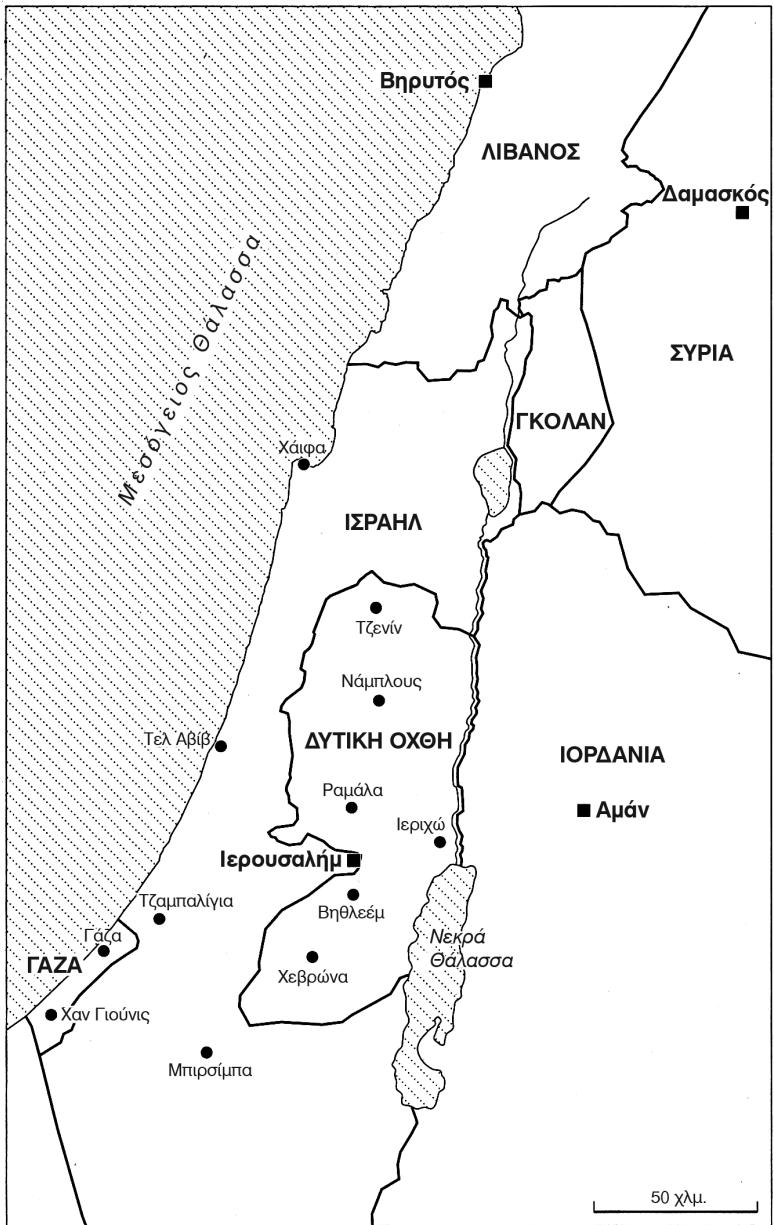
Μαζίντα, σύζυγος του Φαουάζ

Το ζεύγος των Γάλλων

Ζαν-Φρανσουά Λεβάν

Ντούνια Λεβάν, το γένος Ελ-Σάφι, Ιρακινή

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σε μόλις είκοσι τρεις μήνες η γενιά του πατέρα μου θα δημιουργούσε τεχνητά σύνορα, και έθνη επίσης τεχνητά, τα οποία θα οριοθετούσε.

Ο νέος Μεγάλος Λίβανος θα αποσπόταν από τη Συρία στις 30 Αυγούστου 1920, ημέρα της δημιουργίας του, από τον στρατηγό Ανρί Γκουρό. Η ύπαρξη της Γιουγκοσλαβίας, το υποτιθέμενο βασίλειο Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων, θα κυρωνόταν στις 28 Ιουνίου 1921. Η αγγλοϊρλανδική συνθήκη που επικύρωνε τη διχοτόμηση της Ιρλανδίας θα υπογραφόταν στις 6 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους.

Η συμμαχία των εθνών ενέκρινε την αγγλική επιτροπεία στην Παλαιστίνη, ενσωματώνοντας τους όρους της διακήρυξης Μπάλφουρ, στις 22 Ιουλίου 1922, έντεκα μήνες μετά την ενθρόνιση (από τους Άγγλους) του Φεϊζάλ –γιου του σερίφ Χουσεΐν– που ανακηρύχτηκε βασιλιάς του Ιράκ. [...]

Οι Σέρβοι και οι Κροάτες ενεπλάκησαν σχεδόν αμέσως σε πόλεμο. Άγριες ταραχές ξέσπασαν στην Ιρλανδία, όταν οι εθνικιστές Ιρλανδοί ξεκίνησαν έναν αδελφοκτόνο πόλεμο. Από το 1930, οι Άγγλοι στην Παλαιστίνη προσπαθούσαν να καταστείλουν μια εξέγερση των Αράβων, που έβλεπαν τη χώρα τους να διχοτομείται και να αποδίδεται ως «εθνική εστία» στους Εβραίους. [...]

Robert Fisk, *The Great War for civilisation*
(*Ο Μεγάλος Πόλεμος για τον πολιτισμό*)

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

*Τις μεγάλες ανατροπές της Ιστορίας
μόνο οι θεοί μπορούν να τις προβλέψουν.*

Ανώνυμος

Κάιρο, 9 Δεκεμβρίου 1956

Χισάμ! Άκου!» αναφώνησε ο Ταϊμούρ Λούφι ανεμίζοντας την εφημερίδα *France Observateur*. «Το άρθρο υπογράφεται από κάποιον Κλοντ Μπουρντέ.

»“Όλα πάνε καλά, έτσι δεν είναι, κύριε πρωθυπουργέ;¹ Το καθεστώς του συνταγματάρχη Νάσερ είναι πιο στέρεο από ποτέ. Τα αισθήματα των Αιγυπτίων και των άλλων αραβικών λαών όσον αφορά τη Γαλλία, χθες αμφιλεγόμενα, στη χειρότερη περίπτωση, τώρα μετατράπηκαν σε μίσος. Σε όλη την Εγγύς Ανατολή δε θα υπάρχει πλέον ούτε ένα γαλλικό ίδρυμα... ούτε ένα γαλλικό σχολείο... δε θα αγοράζουν πια γαλλικά προϊόντα, δε θα χρησιμοποιούν πλέον ούτε ένα δικό μας τεχνικό. Τώρα οι εξεγεγραμένοι Αλγερινοί μπορούν να περιμένουν βοήθεια από όλα τα αραβικά κράτη.

1. Ο Γκι Μολέ.

»Οι Γάλλοι της Αιγύπτου θα υποστούν τις ανόητες, άδικες, αλλά αναπόφευκτες επιπτώσεις. Η ζωή τους θα διαλυθεί. Με τις περιουσίες τους θα πληρωθούν οι καταστροφές και οι ζημιές που προκάλεσαν άλλοι. Όλα πάνε θαυμάσια. Οι Ηνωμένες Πολιτείες αποφάσισαν να γονατίσουν τη Γαλλία, και έχουν τα μέσα. Το όνειρο της ανεξαρτησίας που καλλιέργησε για λίγο ο κύριος Πινό¹, φυλλορροεί. Ακόμα και οι Ρώσοι προτιμούν να έχουν σχέση με τον Αϊζενχάουερ παρά με έναν ανεύθυνο μικρό Βοναπάρτη του Αράς. Όλα πάνε θαυμάσια»».

Ο Χισάμ σήκωσε ελαφρώς τα χέρια και τα άφησε να ξαναπέσουν στα μπράτσα της πολυθρόνας.

«Είναι λυπηρό. Λυπηρό για τη Γαλλία και λυπηρό για την εικόνα της στις αραβικές χώρες. Ποια μύγα τσίμπησε αυτό τον κύριο Μολέ ώστε να ξεκινήσει τούτη την επιχείρηση; Άσε την Αγγλία. Γνωρίζουμε καλά το διεστραμμένο μυαλό αυτών των κυριών. Αλλά η Γαλλία;»

Ο Ταϊμούρ έβγαλε τα γυαλιά του και πέρασε πολλές φορές το χέρι πάνω στο ρυτιδωμένο μάγουλό του – μια κίνηση που εδώ και λίγο καιρό επαναλαμβανόταν συχνά. Μήπως επιδίωκε να σβήσει τα σημάδια του χρόνου;

Αποφάσισε να απαντήσει:

«Δεν μπορούν να χωνέψουν ακόμα την απόφαση που πήρε ο Γκαμάλ να εθνικοποιήσει τη Διώρυγα του Σουέζ, και επέτρεψαν σ' αυτό τον ηλίθιο τον Άντονι Ίντεν να τους παρασύρει».²

«Η εθνικοποίηση της Διώρυγας; να!» αποκρίθηκε ο

1. Υπουργός Εξωτερικών από το 1956 έως το 1958.

2. Βλέπε, *Η πνοή του γιασεμιού*, Εκδόσεις Ψυχογιός, Αθήνα 2012.

Χισάμ. «Ωραία υπόθεση! Μια λεπτομέρεια που δεν είναι άνευ σημασίας: το μισθωτήριο μεταξύ Γαλλίας και Αιγύπτου έφτανε σχεδόν στο τέλος του.¹ Λοιπόν; Τι έπρεπε να κάνει; Να κηρύξει πόλεμο σύμφωνα με το παλιό αποικιακό πνεύμα του δέκατου ένατου αιώνα; Ή, ακόμα χειρότερα, να συμμαχήσει κρυφά με το Ισραήλ για να τον ξεκινήσει;»

Ο Χισάμ ανέσυρε από την τσέπη του ένα πακέτο τσιγάρα Lucky Strike και πρόσφερε ένα στον πατέρα του, αλλά εκείνος αρνήθηκε την προσφορά.

«Καπνίζεις πολύ, μικρέ μου».

«Μικρός; Μα είμαι τριάντα ετών, μπαμπά!»

«Και προήχθης σε αντισυνταγματάρχη· ξέρω».

«Ο ίδιος ο Νάσερ μου έδωσε την προαγωγή», υπογράμμισε ο Χισάμ με ένα χαμόγελο.

Άναψε ένα σπίρτο.

«Εν πάση περιπτώσει, αποδεικνύεται ότι αυτός ο Γάλλος δημοσιογράφος έχει μεγάλη διορατικότητα. Χθες το πρωί έμαθα ότι οι Αρχές διέταξαν το κλείσιμο των ξένων σχολείων, και ακούγεται ότι θα αποχωρήσουν πολλές εβραϊκές και χριστιανικές οικογένειες. Χιλιάδες Έλληνες και Ιταλοί που έχουν γεννηθεί και ζουν εδώ και τόσες γενιές σε τούτα τα εδάφη, άρχισαν να ετοιμάζουν τις αποσκευές τους».

Μια σκοτεινή λάμψη πέρασε από τα μάτια του Ταϊμούρ Λούφι.

«Λογικό είναι. Τους διακατέχει ο φόβος μήπως πληρώσουν την ασυνειδησία του αγγλογαλλοϊσραηλινού τριού.

1. Η Αίγυπτος είχε παραχωρήσει στην Εταιρεία της Διώρυγας του Σουέζ την εκμετάλλευση της θαλάσσιας οδού για χρονική περίοδο ενενήντα εννέα ετών, από το 1869 έως το 1968.

Αν αυτή η έξοδος επαληθευτεί, θα πρόκειται για αληθινή καταστροφή. Θα είναι η ενδέκατη πληγή της Αιγύπτου, την οποία δε θα μπορούσε να φανταστεί ούτε ο Μωυσής».

Ο Χισάμ έκανε ένα μορφασμό δυσπιστίας.

«Μπαμπά, μήπως υπερβάλλεις κάπως;»

«Όχι, παιδί μου. Θα έλεγα, μάλιστα, ότι η πραγματικότητα είναι πολύ χειρότερη. Αυτές οι κοινότητες συνέβαλαν εδώ και αιώνες στην ευημερία της χώρας μας. Η συμμετοχή τους υπήρξε καθοριστική. Θυμήσου ότι στα μέσα του δέκατου ένατου αιώνα, αυτές οι χριστιανικές μειονότητες, για να αποφύγουν τις σφαγές των Τούρκων βρήκαν καταφύγιο εδώ, στην Αίγυπτο· σ' αυτή την Αίγυπτο, όπου τότε βασίλευε ένα κλίμα ανεκτικότητας και αρμονίας ανάμεσα στις τρεις θρησκείες του Βιβλίου. Μόλις εγκαταστάθηκαν, βρέθηκαν μπροστά σε ένα δίλημμα: είτε να παραμείνουν φιλοδυτικές και χριστιανικές είτε να ασπαστούν τον ισλαμισμό. Ε, λοιπόν, αυτές οι κοινότητες επινόησαν έναν τρίτο δρόμο: τον αραβικό εθνικισμό».

«Σοβαρολογείς; Χριστιανοί, υποκινητές του αραβικού εθνικισμού;»

«Μάλιστα, αγαπητέ μου! Διότι επέλεξαν την ένταξή τους. Προτίμησαν να ενσωματωθούν στη χώρα που έγινε δεύτερη πατρίδα τους και να συμμετέχουν ενεργά στην πρόοδό της, χωρίς ποτέ να απαρνηθούν τη θρησκευτική τους ταυτότητα. Αυτοί οι ίδιοι μετανάστες βρίσκονται επίσης πίσω από τη δημιουργία της *Νάχτα*, του κινήματος πολιτιστικής και πολιτικής αναγέννησης. Μέρα με την ημέρα, αυτοί οι χριστιανοί της Ανατολής είχαν πολλές ανανεωτικές ιδέες, από τις οποίες εμπνέονται ακόμα και σήμερα οι περισσότεροι εθνικιστές Άραβες ηγέτες».

«Υποθέτω πως μεταξύ αυτών κατατάσσεις και τον Σύρο, ο οποίος ίδρυσε πριν από καμιά δεκαριά χρόνια το κόμμα Μπάαθ¹, και σήμερα κατέχει το αξίωμα του υπουργού Εξωτερικών της Συρίας. Τον Μισέλ Άφλακ».

«Τον Άφλακ. Ακριβώς».

«Όμως ο άνθρωπος αυτός δεν είναι ιδιαίτερα αντικειμενικός. Διάβασα κάπου πως, παρότι χριστιανός, διακηρύσσει ότι το Ισλάμ έχει προικίσει τους Άραβες με την πιο ευγενική γλώσσα που υπάρχει, με την πιο λαμπρή λογοτεχνία. Βεβαιώνει επίσης πως ούτε οι Αμερικανοί ούτε οι Ευρωπαίοι θα φτάσουν ποτέ στον ίδιο βαθμό πνευματικότητας με εμάς τους μουσουλμάνους. Κάθε άλλο παρά αμερόληπτος είναι».

«Ξέχασες να διευκρινίσεις ότι, παρ' όλο το θαυμασμό του για τη θρησκεία μας, πολεμούσε πάντα την ιδέα που θα ήταν δυνατόν να μας χρησιμεύσει ως πρόσχημα ή ως όπλο στην αντιπαράθεση που μας φέρνει αντιμέτωπους με τη Δύση. Υπήρξε αδιαλείπτως υπερασπιστής της ιδέας ενός λαϊκού κράτους. Εξάλλου...»

«Το φαγητό σερβιρίστηκε!»

Ο Ταϊμούρ κοίταξε τη Νουρ, τη σύζυγό του, και μια νοσταλγική λάμψη φώτισε το βλέμμα του. Λες και ήταν χθες που η Νουρ εμφανίστηκε στην έπαυλη της Γκίζας, συνοδευόμενη από τον αδελφό της, τον Άχμεντ Ζουλφικάρ, τον καλύτερο φίλο του Ταϊμούρ.² Ήταν τότε είκοσι τεσσάρων ή είκοσι πέντε ετών. Μελαχρινή, με μαύρα μαλλιά, πολύ όμορφη. Σήμερα, τριάντα χρόνια μετά, η ομορφιά

1. Σημαίνει «ανάσταση, αναγέννηση».

2. Βλέπε, *Η πνοή του γασσεμού*.

της παρέμενε σαν από θαύμα αναλλοίωτη, ωστόσο η Νου αρνιόταν να το πιστέψει. Όταν καμιά φορά της το θύμιζε ο σύζυγός της, γελούσε, και του επαναλάμβανε αναπόφευκτα την αραβική παροιμία: «Στα μάτια της μητέρας της, η μαϊμού είναι γαζέλα».

«Ήρθε ο αδερφός μου;» ρώτησε ο Χισάμ, ενώ σηκωνόταν από την πολυθρόνα.

«Τηλεφώνησε πριν από ένα τέταρτο για να μας ενημερώσει ότι θ' αργήσει λιγάκι».

Ο Χισάμ απευθύνθηκε στον πατέρα του με κάποια πικρία: «Δε νομίζεις ότι πρέπει να του μιλήσεις, μπαμπά;»

Ο Ταϊμούρ απέφυγε την ερώτηση και προχώρησε προς την τραπεζαρία.

*

Χάιφα, την ίδια στιγμή

Ο Χουσεΐν ελ-Χουσεΐνι έριξε λίγο νερό στο πρόσωπό του και, καθώς σκουπιζόταν, κοιτάχτηκε στον καθρέφτη του μπάνιου.

Χαρακτηριστικά όλο γωνίες, θεληματικά, μεγάλο στόμα με χείλη σαρκώδη, έκφραση άγρια και μαλλιά μαύρα σαν άναστρη νυχτιά. Έμοιαζε εκπληκτικά με τον Αμπντ ελ-Κάντερ ελ-Χουσεΐνι, τον αείμνηστο πατέρα του, που το όνομά του θα έμενε για πάντα χαραγμένο στη μνήμη των Παλαιστινίων. Πριν από οχτώ χρόνια, αυτός ο ήρωας της αντίστασης έπεσε νεκρός κάτω από τις σφαίρες των εξεγερμένων σιωνιστών κατά τη διάρκεια μιας σκληρής μάχης που δόθηκε για την κατάληψη του χωριού Καστέλι.

Το Καστέλι είχε ξαναγίνει αραβικό χωριό εδώ και πολύ καιρό, αλλά ο Αμπντ ελ-Κάντερ δε βρισκόταν πια στη ζωή. Ο ήρωας είχε κατέβει το λόφο της τελευταίας κατάκτησής του πάνω σε ένα φορείο, με τη συνοδεία των χωρικών που τόσες φορές τους είχε οδηγήσει στη μάχη.

Ο Χουσεΐν απόμεινε για μια στιγμή ακίνητος, λες και προσπαθούσε να αποκρυπτογραφήσει μες στον καθρέφτη τις γραμμές του μέλλοντός του. Αύριο θα γιόρταζε τα δεκαοκτώ του χρόνια. Είχε ολοκληρώσει τις σπουδές του παρά τον πόλεμο και τις βίαιες ανατροπές που είχαν οδηγήσει ένα μεγάλο μέρος των συμπατριωτών του στην έξοδο. Η *Νάκμπα*, η καταστροφή. Αυτό το όνομα είχαν δώσει οι Παλαιστίνιοι στην τραγωδία που ανάγκασε επτάκοσιες πενήντα χιλιάδες ανθρώπους να πάρουν το δρόμο της εξορίας.

Καλός μαθητής. Μελετηρός. Οι πύλες του Πανεπιστημίου της Νάμπλους ήταν ανοιχτές γι' αυτόν· εκείνες του Πανεπιστημίου του Καΐρου (του Ελ-Άζχαρ), επίσης. Όμως το να κλειστεί ανάμεσα σε τοίχους και να ζήσει σαν να μη συνέβαινε τίποτε ήταν πραγματικά μια επιλογή; Λες και η Παλαιστίνη δε μάτωνε πια; Να ξεχάσει εκείνη τη μοιραία ημέρα του 1947 όταν, μέσα σε ένα κτίριο της Νέας Υόρκης, σε απόσταση χιλιάδων χιλιομέτρων από εδώ, ξένοι είχαν κάνει δώρο στους σιωνιστές πάνω από τη μισή γη της πατρίδας του; Να ξεχάσει πως το κράτος του Ισραήλ, μετά τη νίκη που είχε επιτύχει επί των Αράβων το 1948, διέθετε ήδη έκταση πολύ μεγαλύτερη από εκείνη που προέβλεπε το σχέδιο της διχοτόμησης; Αδύνατον. Ήταν σαν να ζητούσε κανείς από έναν άνθρωπο να απαρηθηί τα παιδιά του, την οικογένειά του. Στις φλέβες του Χουσεΐν κυλού-

σε το αίμα του Αμπντ ελ-Κάντερ. Το αίμα της Παλαιστίνης ζητούσε εκδίκηση.

Πήρε το ρολόι του που ήταν ακουμπισμένο στην άκρη του νιπτήρα. Οι δείκτες έδειχναν δώδεκα και μισή. Είχε όλο το χρόνο να επιστρέψει στη Γάζα, ελπίζοντας ότι δε θα τον εμπόδιζαν οι Ισραηλινοί στρατιώτες που ήδη έλεγχαν όλη την παράκτια λωρίδα Ασκελόν-Χάιφα, τη Δυτική Ιερουσαλήμ, την πεδιάδα Γισρεέλ και τη δυτική όχθη του Ιορδάνη. Καθ' οδόν θα περνούσε να πάρει τον Ζεϊντ· τον Ζεϊντ ελ-Κασάμ, τον πνευματικό αδελφό του, τον έμπιστό του.

Η φιλία τους, που είχε γεννηθεί πριν από δέκα χρόνια στα σχολικά θρανία, είχε σφυρηλατηθεί με το πέρασμα του χρόνου. Ο Χουσεϊν ένιωθε ιδιαίτερα δεμένος με τον Ζεϊντ, διότι κι αυτός ήταν γιος ήρωα: ο Εξεντίν ελ-Κασάμ, ένας από τους πατέρες της παλαιστινιακής αντίστασης, ήταν ο πρώτος που διακήρυξε ότι η πολιτική δράση δε γινόταν να διαφοροποιηθεί από τον ένοπλο αγώνα. Ο Εξεντίν, γεννημένος στη Συρία, αγωνίστηκε ενάντια στη γαλλική κατοχή της χώρας του μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Το 1921, παρότι καταδικάστηκε σε θάνατο από ένα γαλλικό δικαστήριο, κατάφερε να δραπετεύσει και να περάσει στην Παλαιστίνη με άκρα μυστικότητα. Μόλις έφτασε στη Χάιφα, οργάνωσε την αντίσταση κατά της βρετανικής Εντολής, επειδή είχε καταλάβει, πρώτος απ' όλους, ότι μ' αυτή την Εντολή προετοιμαζόταν ο έλεγχος των παλαιστινιακών εδαφών από τα σιωνιστικά κινήματα, καθώς και η δημιουργία ενός εβραϊκού κράτους. Ήταν ένας οραματιστής. Και, όπως όλοι οι ήρωες, πέθανε ηρωικά.

Στις 19 Νοεμβρίου 1935, αυτός και οι άντρες του –γύρω

στους διακόσιους– περικυκλώθηκαν στα περικόωρα της Τζε-νίν από περίπου πεντακόσιους –καλύτερα εξοπλισμένους και εκπαιδευμένους από αυτούς– Βρετανούς στρατιώτες. Του επισήμαναν ότι η μάχη ήταν άνιση, η νίκη, αδύνατη. Εκείνος αρκέστηκε να απαντήσει: «Αυτό δεν έχει καμία σημασία, ο θάνατός μας θα χρησιμεύσει ως παράδειγμα στο λαό μας». Και ο θάνατος ήταν παρών στο ραντεβού.¹

Όπως ήταν φυσικό, ο Ζεϊντ είχε κληρονομήσει τα πιστεύω του νεκρού πατέρα του και δε χρειάστηκε μεγάλη προσπάθεια για να τα μεταδώσει στο φίλο του τον Χουσεϊν. Πριν από μία εβδομάδα, καθώς οι δυο τους συζητούσαν ως συνήθως για το μέλλον της παλαιστινιακής γης, ο Ζεϊντ πρότεινε στο φίλο του σε τόνο αινιγματικό: «Είσαι έτοιμος να με συνοδεύσεις στη Γάζα την ημέρα και την ώρα που θα σου το ζητήσω;»

«Στη Γάζα; Ξέχασες ότι δεν είναι πια δική μας; Ξέχασες ότι μετά τον πόλεμο, η πόλη βρίσκεται κάτω από τον έλεγχο της Αιγύπτου;»

«Το σίγουρο είναι», απάντησε ο Ζεϊντ, «ότι εκεί ετοιμάζεται το μέλλον μας χάρη στη Μουσουλμανική Αδελφότητα».

Πράγματι, μετά τον πόλεμο του 1948, σ' αυτή τη μικρή έκταση που ήταν γεμάτη δυστυχισμένους πρόσφυγες άρχισε να εκκολλάπεται, με την παρότρυνση της Μουσουλμανικής Αδελφότητας, η πολιτική παλαιστινιακή συνείδηση. Παρότι δεν ήταν η μόνη δύναμη που γεννιόταν, αυτή των

1. Στη μνήμη του, ο ένοπλος κλάδος της Χαμάς υιοθέτησε στις μέρες μας την ονομασία «Ταξιαρχίες Ελ-Κασάμ», και έτσι είναι καταγεγραμμένος στην επίσημη λίστα των τρομοκρατικών οργανώσεων στις περισσότερες χώρες της Δύσης.

«Αδελφών» ήταν η πλέον καθοριστική, τόσο στους προσφυγικούς καταυλισμούς όσο και στην ανώτερη αστική τάξη. Άλλωστε από αυτή την περιοχή είχαν ξεκινήσει τον αγώνα εναντίον του νέου κράτους του Ισραήλ οι πρώτοι φενταγίν – οι Παλαιστίνιοι κομάντος που συμμετείχαν σε επιχειρηθείσες ανταρτοπολέμους.

«Έτσι κι αλλιώς, η Παλαιστίνη είχε καταληφθεί και από τους Βρετανούς, δε συμφωνείς;» είχε προσθέσει ο Ζεϊντ. «Όμως αυτό εμπόδισε τους πατέρες μας να πολεμήσουν;»

«Και οι Ισραηλινοί;» ρώτησε ανήσυχος ο Χουσεϊν. «Πώς θα περάσουμε;»

Ο Ζεϊντ είχε χτυπήσει τη γροθιά στο τραπέζι.

«Χαλάς! Τελείωσε! Ξέχνα την πρότασή μου!»

Έτσι ήταν ο Ζεϊντ· φτιαγμένος από μέταλλο. Είτε τον ακολουθούσες είτε όχι.

«Σύμφωνοι. Θα σε συνοδεύσω», είχε υποχωρήσει ο Χουσεϊν. «Μπορείς τουλάχιστον να μου αναφέρεις το λόγο;»

Ο Ζεϊντ είχε απομείνει για λίγο σιωπηλός προτού ανακοινώσει σε επίσημο τόνο:

«Έναν άνθρωπο· θα σου γνωρίσω έναν άνθρωπο. Έναν άνθρωπο αποφασισμένο, που θα μας σώσει».

«Το όνομά του;»

Ο Ζεϊντ του έκανε νόημα να σωπάσει, φέροντας στα χείλη το δείκτη του χεριού του.

«Να μην ξεχάσεις ποτέ ότι είσαι ο κύριος των λόγων που δεν πρόφερες και ο σκλάβος εκείνων που άφησες να σου ξεφύγουν».

*

Κάιρο, την ίδια στιγμή

Ο αρχιϋπηρέτης Σαγέντ, ένας Νούβιος με εντυπωσιακή κορμοστασιά και ντυμένος με μεταξωτή κελεμπία, σέρβιρε τα πρώτα πιάτα, όταν ο Φάντελ –ο μικρός αδελφός του Χισάμ– εμφανίστηκε στο κατώφλι της τραπεζαρίας.

Αμέσως η Νουρ στράφηκε προς το γιο της όπως το άνθος στον ήλιο. Ο νεαρός έσκυψε και τη φίλησε, ενώ εκείνη τον αγκάλιασε χωρίς να σηκωθεί από το κάθισμά της.

«Πολύ νωρίς ήρθες», είπε ο Ταϊμούρ με δυσθυμία.

«Είχα ειδοποιήσει ότι θ' αργήσω».

«Όπως πάντα», τον ειρωνεύτηκε ο αδελφός του. «Σε σένα η αργοπορία είναι δεύτερη φύση».

Ο Φάντελ αγνόησε την παρατήρηση και έχωσε το χέρι του μέσα στο καλάθι με το ψωμί.

Τρία χρόνια μόνο τον χώριζαν από τον αδελφό του. Χίλια χρόνια, στην πραγματικότητα, αφού τα δύο αδέρφια διαφωνούσαν σε όλα σχεδόν τα θέματα. Τα τελευταία χρόνια ο Χισάμ, πατριώτης και εθνικιστής εκ πεποιθήσεως, είχε ταχθεί ολοκληρωτικά στο πλευρό του Νάσερ και της Χούντας, που διαφέντευαν την Αίγυπτο εκείνη την εποχή. Τίποτε άλλο δε μετρούσε γι' αυτόν εκτός από την αναβίωση του μεγαλείου του αραβικού πολιτισμού, ο οποίος ήταν φιμωμένος επί μεγάλο χρονικό διάστημα. Ένα σωρό όνειρα και ιδανικά, που απείχαν παρασάγγας από αυτά που απασχολούσαν τον Φάντελ.

Στις πνευματικές αυτές διαφορές ερχόταν να προστεθεί μια σωματική αντίθεση. Ο Χισάμ ήταν ψηλός, σβέλτος, αθλητικός, και απέπνεε ένα φυσικό μαγνητισμό. Ο αδελφός του, ευτραφής, με ένα πάχος που δεν ταίριαζε σε εικο-

σιεπτάχρονο άντρα, θύμιζε μικρό σουλτάνο που τον μπούκωναν από πολύ νωρίς με μπακλαβάδες.

Όσο το γεύμα προχωρούσε –σαλάτα από αγγούρια και ντομάτες, εν συνεχεία το πιάτο της αντίστασης, *μολοχίγια*¹ με ρύζι και γαρνιρισμένη με ένα τέταρτο κοτόπουλου– η αλήθεια γινόταν πλέον φανερή. Ένας συνδαιτυμόνας αόρατος και αγριεμένος παρευρισκόταν στο γεύμα. Ήταν αδύνατο να τον αγνοήσουν. Σιγά σιγά οι συζητήσεις αραιώσαν. Η παρουσία αυτού του δυνάμει καλεσμένου γινόταν αφόρητη. Η Νουρ ρώτησε με το βλέμμα το σύζυγό της, για να λάβει μια σκυθρωπή έκφραση για απάντηση.

Όταν σερβιρίστηκε το επιδόρπιο, μια *μαχαλαμπίγια*², η ατμόσφαιρα είχε ήδη γίνει αποπνικτική.

Τότε ο Ταϊμούρ Λούφι έσπρωξε απότομα το πιάτο του και διέταξε να σερβίρουν τον καφέ στο σαλόνι.

«Φάντελ», είπε με φωνή βραχνή, «ακολούθησέ με, θέλω να μιλήσουμε».

Ο γιος δέχτηκε χωρίς να δείξει ιδιαίτερη έκπληξη. Θα 'λεγε κανείς ότι σε όλη τη διάρκεια του γεύματος περιέμενε αυτή τη στιγμή.

«Σας αφήνω μόνους», είπε η Νουρ.

Έκανε να φύγει, αλλά ο Ταϊμούρ τη σταμάτησε με μια κίνηση που δε σήκωνε αντίρρηση.

1. Σούπα που είναι διαδεδομένη ιδιαίτερα στην Αίγυπτο, με βάση φύλλα ραπανιού σε σκόνη, ζωμό κοτόπουλου, κρεμμύδια, σκόρδο και κοριάνδρο· συνοδεύεται συνήθως από κοτόπουλο και ρύζι. Τη βρίσκουμε επίσης στην Τυνησία και στον Λίβανο, αλλά επίσης στην Ιορδανία και στη Συρία.

2. Κρέμα με γάλα και ρυζάλευρο, αρωματισμένη με κανέλα και άνθη πορτοκαλιάς και γαρνιρισμένη με σταφίδες και φιστίκια.

«Όχι! Η υπόθεση αφορά όλη την οικογένεια. Η παρουσία σου είναι απαραίτητη».

Κάθισαν κυκλικά στο σαλόνι σε σπιλ Κουίν Αν, για να πιουν μαξιμπουτ¹, περιφρονώντας τους χουρμάδες κομπόστα που τους πρότεινε ο Νούβιος υπηρέτης.

Ο Φάντελ χώθηκε στην πολυθρόνα του.

«Σ' ακούω, πατέρα. Για ποιο πράγμα, ή μάλλον, για ποιον θέλεις να μου μιλήσεις;»

«Γι' αυτή τη γυναίκα».

«Αυτή η γυναίκα», επανέλαβε ξερά ο Φάντελ, «έχει όνομα. Ονομάζεται Λίλα Ταραμπζιάν. Την αγαπώ». Και έσπευσε να διευκρινίσει με τόνο αποφασιστικό: «Και σκοπεύω να την παντρευτώ».

«Αμφιβάλλουμε γι' αυτό, ξέρεις. Αν οι πηγές μου είναι σωστές, σκοπεύει να εγκαταλείψει την Αίγυπτο για να εγκατασταθεί στο Λονδίνο όπου έχει συγγενείς».

«Ταραμπζιάν. Αρμένιοι που προτίμησαν να εγκαταλείψουν τη χώρα μας, τη χώρα τους, όπου ζούσαν προ αμνημονεύτων ετών», σχολίασε σαρκαστικά ο Χισάμ.

«Πού είναι το πρόβλημα;»

«Ωραία πράξη πατριωτισμού! Μπορώ να καταλάβω τους φόβους των Εβραίων που εξορίζονται μετά την υπόθεση του Σουέζ. Όμως οι Αρμένιοι; Μα τι φαντάζονται, λοιπόν; Ότι το νέο αιγυπτιακό καθεστώς σκοπεύει να τους κάνει κομματάκια; Να τους κάνει ξυλάκια για κεμπάπ;»

«Προτιμώ να μη σου απαντήσω. Έντα χορ, για μπέη. Είσαι ελεύθερος να πιστεύεις ό,τι θέλεις. Εσύ...»

1. Καφές μέτριος. Αλ ρίχα, με λίγη ζάχαρη. Σοκάρ ζιάντα, βαρύς γλυκός. Σάντα, σκέτος.

«Σταματήστε!» πρόσταξε τους γιους του ο Ταϊμούρ. «Ας έρθουμε στο θέμα».

Άναψε ένα πούρο.

«Επειδή δεν πιστεύω ότι θα παντρευτείς μια γυναίκα που θα βρίσκεται μίλια μακριά από δω, συμπεραίνω ότι σκοπεύεις να την ακολουθήσεις».

Ο Φάντελ κούνησε καταφατικά το κεφάλι.

«Τι θα κάνεις στο Λονδίνο;»

«Η αδελφή της Λίλας είναι η λαίδη Φόστερ Γουέστγκεϊτ, η γυναίκα ενός από τους διευθυντές των Λόιντς. Μια θέση με περιμένει εκεί».

«Όστε μας εγκαταλείπεις, λοιπόν;» είπε η Νουρ με πνιγμένη φωνή.

«Σας εγκαταλείπω; Μα δε βλέπετε ότι βρισκόμαστε πάνω σε μια σχεδία που παραδέρνει μες στην καταιγίδα; Δεν έχω καμία όρεξη να βουλιάξω».

«Μια σχεδία;» βρυχήθηκε ο Χισάμ. «Η Αίγυπτος είναι μια σχεδία; Ο πατέρας μου κι εγώ, όλοι μας πολεμήσαμε για να πετύχουμε την ανεξαρτησία μας, κι εσύ μου λες ότι βρισκόμαστε πάνω σε μια σχεδία; Τολμάς να λες τέτοια λόγια μπροστά στον αδελφό σου, τον αντισυνταγματάρχη που έδιωξε τα δυτικά στρατεύματα;»

«Έχει δίκιο», συμφώνησε ψυχρά ο Ταϊμούρ. «Τα σχόλιά σου είναι απρεπή».

Ο Φάντελ απόμεινε για λίγο σιωπηλός. Στο πρόσωπό του είχε αποτυπωθεί μια έκφραση σοβαρότητας.

«Μπαμπά», άρχισε να λέει, «πριν από τέσσερα χρόνια ήσουν αφέντης. Ήσουν ο Ταϊμούρ Λούτφι μπέης. Σήμερα είσαι απλώς ο Ταϊμούρ Λούτφι, βουλευτής του μοναδικού κόμματος, της Εθνικής Ένωσης. Ένα μόνο κόμμα! Όπως

στα δικτατορικά καθεστώτα! Είχες στην κατοχή σου χιλιάδες φεντάν¹, κτήματα που είχες κληρονομήσει από τον πατέρα σου, τον Φαρίντ Λούφι μπέη², ο οποίος τα απέκτησε με τον ιδρώτα του προσώπου του. Τι έχει απομείνει από αυτά; Πες μου, πατέρα; Η αγροτική μεταρρύθμιση που αποφάσισαν ο Νάσερ και οι ακόλουθοί του είχε ως αποτέλεσμα να στερηθείς όλη σχεδόν την περιουσία σου. Αυτή η κυβέρνηση και οι υποτιθέμενες σοσιαλιστικές ιδέες της θα οδηγήσουν τη χώρα στην καταστροφή! Εδώ δεν υπάρχει πλέον μέλλον για μας. Δεν υπάρχει μέλλον για μια φιλόδοξη νεολαία που επιθυμεί να είναι ανεξάρτητη. Δεν υπάρχει μέλλον, εκτός κι αν ανήκεις στον κύκλο αυτών των πεφωτισμένων. *Κεφάλια! Φτάνει πια!*»

Η διαπίστωση ήταν σκληρή.

«Είσαι απαίσιος!» ξέσπασε ο Χισάμ. «Πώς μπορείς και λες τόσο άδικα πράγματα; Μιλάς για την αγροτική μεταρρύθμιση σαν να ήταν μια πληγή, ενώ πρόκειται για πράξη δικαιοσύνης και ισότητας. Πάντα καταγγελλόταν η δυστυχία των *φελαχίν*³ τόσο μέσω του αιγυπτιακού Τύπου όσο και στη Βουλή. Δυστυχία που οφειλόταν κυρίως στον άδικο καταμερισμό των αγροτικών εσόδων, στην ύπαρξη μυθικών κτημάτων, των οποίων οι ιδιοκτήτες αποκόμιζαν κέρδη επίσης μυθικά, ενώ ο λαός λιμοκτονούσε».

Ο Χισάμ τέντωσε το δάχτυλο προς τον αδελφό του.

«Ξέρεις τι είσαι; Ένας εγωιστής! Θα σου άξιζε να σε ξαποστείλουν μαζί με τον Φαρούκ και την οικογένειά του!»

1. Ένα φεντάν = περίπου 4.200 τετραγωνικά μέτρα.

2. Βλέπε το βιβλίο, *Η πνοή του γιασεμιού*.

3. Πληθυντικός του *φελάχ*, που σημαίνει: χωρικός.

Η Νουρ του θύμισε με φοβισμένη φωνή:

«Παιδί μου, τι είναι αυτά που λες; Δεν το θυμάσαι, γιατί τότε ήσουν μόλις δέκα ετών. Όμως εγώ, η μητέρα σου, δεν έχω ξεχάσει. Ενώ αναρωτιόμαστε για τις ικανότητες του βασιλιά να βγάλει τη χώρα μας από την κρίση, ξέρεις τι είπες εσύ;» Δεν περίμενε την απάντηση. «Είπες: “Ο Φαρουκ είναι ένας καρραγκιόζης.¹ Όμως οι καρραγκιόζηδες είναι μαριονέτες, και οι μαριονέτες, υποχείρια των άλλων”. Το ξέχασες, φυσικά. Αργότερα, όταν ο ίδιος αυτός βασιλιάς αποφάσισε κάποτε να τα βάλει με τον Άγγλο κατακτητή, εσύ και ο αδελφός σου παρευρισκόσαστε σε όλες τις διαδηλώσεις. Και την ημέρα που ακούσαμε στο ραδιόφωνο το λόγο του Σαντάτ όταν ανήγγειλε το προξικικόπημα, ήσουν παρών. Ήταν στις 23 Ιουλίου. Πάνε τέσσερα χρόνια από τότε, και δε θα ξεχάσω ποτέ την έκφρασή σου· ένα λαμπερό χαμόγελο φώτιζε το πρόσωπό σου και φώναξες: “Μαμπρούκ²! Τα κατάφεραν!”»

Η Νουρ ολοκλήρωσε με ύφος κουρασμένο:

«Να, όμως, που σήμερα μιλάς σαν ξένος! Πώς άλλαξες τόσο πολύ και τόσο γρήγορα;»

«Και προπάντων έπειτα από την επίθεση που δεχτήκαμε από θρασύδειλους πριν από μερικούς μήνες», θύμισε ο Ταϊμούρ στο γιο του. «Τρεις χώρες ήρθαν να μας καταβροχθίσουν και να κατακτήσουν την πατρίδα μας με ψεύτικα προσχήματα».

1. Ο βασικός πρωταγωνιστής του λαϊκού θεάτρου σκιών.

2. Έκφραση που θα μπορούσε να σημαίνει: ευλογημένος, τυχερός, που έχει *μπαράκα*, καλοτυχία. Χρησιμοποιείται συνήθως για να δώσουμε συγχαρητήρια σε κάποιον για κάτι καλό που του συνέβη, για μια εύνοια που είχε.

«Κι όμως, αυτά τα όρνια τα νικήσαμε κατατροπώνοντας τα στρατεύματά τους και πετώντας τα έξω από τη χώρα!» υπερθεμάτισε ο Χισάμ.

Ο αδελφός του χαμογέλασε ειρωνικά.

«*Καλάμ φαντί*¹. Δεν κατατροπώσαμε κανένα στρατό. Οι στρατιώτες μας που βρίσκονταν στην ανατολική όχθη της Διώρυγας σφαγιαστήκαν. Οι Ισραηλινοί σταμάτησαν επειδή η Σοβιετική Ένωση ξεστόμισε την ατομική απειλή. Οι Άγγλοι και οι Γάλλοι αποσύρθηκαν επειδή τους ανάγκασαν οι Ηνωμένες Πολιτείες».

Ο Χισάμ επέμεινε.

«Αυτό δε μειώνει το γεγονός ότι αντισταθήκαμε στο Πορτ Σάιντ και ότι σήμερα ο Νάσερ είναι όχι απλώς ένας ήρωας, αλλά μια εμβληματική προσωπικότητα σε όλη τη Μέση Ανατολή. Όλος ο αραβικός κόσμος έχει τα μάτια στραμμένα πάνω μας».

«Η εκδίκηση των φελάχων, των στερημένων ενάντια στους εκλεκτούς. Δε βλέπετε τι ετοιμάζεται; Η εθνικοποίηση των τραπεζών και των ασφαλιστικών εταιρειών θα επεκταθεί πολύ σύντομα σε όλες τις επιχειρήσεις της χώρας. Μόνο οι καφετζήδες και οι πόρνες της Εζμπεκίγια θα γλιτώσουν. Το καθεστώς θα γίνει χειρότερο και από εκείνο των Σοβιετικών. Όχι. Δεν πιστεύω ότι έχω μέλλον σε τούτη τη χώρα. Αντί να μου κάνετε επιπλήξεις, θα έπρεπε να με ενθαρρύνετε να πάω να φτιάξω τη ζωή μου αλλού».

Η Νουρ έσκυψε το κεφάλι. Έκλαιγε; Συγκρατούσε τα δάκρυά της;

Ο Χισάμ σηκώθηκε απότομα.

1. Κενά λόγια, χωρίς ενδιαφέρον.

«Αρκετά άκουσα. Ωστόσο έχω μια τελευταία παρατήρηση να σου κάνω. Υπάρχει κάτι στη ζωή που λέγεται υπερηφάνεια. Το όνομα του Ταϊμούρ Λούτφι είναι τιμημένο, αλλά του Φάντελ Λούτφι δε θα είναι. Θα είναι το όνομα ενός Αιγυπτίου που συμμαχίσει με τον εχθρό επειδή φοβήθηκε να συμπορευτεί με την ανεξαρτησία της χώρας του και να την υποστηρίξει, επειδή φοβήθηκε να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες που αναμφίβολα μας περιμένουν. Ξεχνάς επίσης μια σημαντική λεπτομέρεια: η θεία μας η Μόνα παντρεύτηκε Παλαιστίνιο. Είχε το κουράγιο να τον ακολουθήσει, και συνεχίζει να ζει εκεί κάτω παρά τον πόλεμο, παρά τις τραγωδίες, παρά τις δοκιμασίες που υφίστανται από τους Ισραηλινούς κάθε μέρα. Ούτε εκείνη ούτε ο άντρας της ο Μουράντ επέλεξαν την εξορία και την ευκολία τους. Παραμένουν δεμένοι με τη γη τους. Αντιστέκονται. Σου εύχομαι καλό δρόμο, αγαπητέ μου αδελφέ. Είθε ο Αλλάχ να σου χαρίζει ευημερία και ευτυχία!»

Βγήκε από το σαλόνι, αφήνοντας να πλανιέται πίσω του μια παγωμένη σιωπή.

1956-2001. Η Μέση Ανατολή φλέγεται. Τα πάθη πυροδοτούνται. Μερικοί επιλέγουν το δρόμο της ειρήνης, άλλοι τον ένοπλο αγώνα, και κάποιοι την τρομοκρατία. Μέσα σ' αυτά τα παραγμένα χρόνια εξακολουθεί να διαγράφεται η μοίρα των τεσσάρων οικογενειών –της εβραϊκής, της παλαιστινιακής, της ιρακινής και της αιγυπτιακής– τα μέλη των οποίων προσπαθούν να επιβιώσουν και να διατηρήσουν την ανθρωπιά τους. Ανάμεσα στον πόλεμο των Έξι Ημερών και σ' εκείνον του Γιορμ Κιπούρ, ανάμεσα στην ανάφλεξη του πολέμου στον Λίβανο και στο ξέσπασμα της Ιντιφάντα, υπάρχει χώρος για την αγάπη; Μια παθιασμένη Σύρια και ένας Αιγύπτιος, μια αποφασισμένη για όλα Παλαιστίνια και ένας Ισραηλινός κάνουν τα πάντα για να το αποδείξουν, προκαλώντας ακραίες αντιδράσεις.

Μετά την Πνοή του γιασεμιού, ο Ζιλμπέρ Σινουέ συνεχίζει το ζετύλιγμα της συναρπαστικής αφήγησής του για μια Μέση Ανατολή όπου η ειρήνη φαντάζει πιο εύθραυστη από ποτέ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΪΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 09346

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η